„ЗАСТАВА“ излази двапут у недељи, четвртком и недељом.
Цена је на годину 10. фор. на по год. 5 фор., на четврт године 2 фор. 50 нов. а. в. за Аустрију, а за Србију на годину 100 гроша на по год. 50, а на четврт године 25 гроша.

ЗАСТАВА.

Огласи се рачунају по количини врста, које из гармонта заузимају, и за сваку врсту плаћа се за први пут 7, за сваки даљи пут 5 н. осим тога за жиг увек по 30 н. Дописи се шаљу уредништву а предплата администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

Број 38. У Новоме Саду, у недељу 12. маја 1868. Год. III.

Нови Сад 10. маја.

Беше изишао из штампе и већ разаслан посљедњи број нашег листа, кад нам стиже из Брода овај телеграм:

„Брод 8. (20.) маја

„Везир с војском у Тесину. Проглашен преки суд. Народни главари поапшени... Сав народ законито се ставио на одпор, и спрема се најпосле силом силу одбити, ако на силу поапшени главари небуду ослобођени. Мухамеданци са Хришћанима сложно се држе.“

У прошлом броју саобштилисмо телеграм из Загреба којим се у „Вандереру“ потврђује новост заједничког кретања Мухамедана и Хришћана у Босни, противу зулума што овго долази. Хоће ли порта успети, да војском и преким судом угуши народно кретање у самом почетку његовом, или ће новим свирепостима још жешће распалити жеравицу обштег огорчења у земљи: то имамо тек да видимо. У сваком случају покушај Босне да се одупре зулуму порте, после пораза које је ова у Кандији претрпила, и усред забуне њене у Бугарској, у Епиру и Тесалији: био би удар који би ускорио крај несносном господарству њеном у источној Европи. Везир с војском и преким судом у Тесину нека би баш и успео што, тај успех може бити само магновен, али неможе никако избавити од пада царевину, која се под теретом својих собствених грехова и зала руши. И дахије некад у Србији заспише народне главаре, и преким судом скидаху главе људима за које говораху да су коловође буне, али пре него што могаху рећи, да им се умирила душа на бреговима људских лешева којима се беху оградили противу буне: проврe из земље крв коју џелатски беху просули, и они нађоше своју коначну пропаст онде, где мишљаху видати куле нове силе и насладе своје. Правда која је у Србији неправду дахија казнила, неће и неправду данашњих зулумћара у Босни оставити неказњену. Има нешто чиме сама неправда ускорава над собом суд правде, а то је кад она меру превршује. У томе је извесност, и да данашњи џелатски поступци Турских властника у Босни, могу само ускорити, а никако одклонити опасност пропасти којој зулумћарска царевина на сусрет иде. „Сав народ законито се ставио на одпор, и готов је силом силу одбити“, вели се у телеграму из Брода, а и шта остаје друго народу, него да употреби собствену снагу за своју одбрану, кад му све око њега говори, да само тако од бездушних крвника својих избавити се може?

Београдски политичари буд се неодважују ни на што за слободу страдајуће браће у Босни, туд нетрпе да та браћа и сама за себе што учине. Њима је криво што је слободњачки одбор у Босни дао гласа о себи, и кад већ немогу да му име сатру, они се као најмљени труде, да докажу, да је спомен тога одбора нешто „неполитично и најнеполитичније.“ Наравно, за оне којима је пре свега стало до тога, да они на душеку седе, дуван пуше и каву пију, за те је „политично“ и „најполитичније“ певати само химне султану, завијати у дипломатске тајне судбу народа, или вечито обећавати а никад непредузимати „велеважно дело ослобођења.“ Али народ коме је додијао Турски зулум и неможе више носити робске ланце, зна добро, да слобода није милостиња коју силеција и тирјанин дели, него је природно право које се јуначки одбранити и осигурати има, то зна народ и неће заиста питати шта је „политично“ и „најполитичније“ оне, који Херцеговце и Црногорце у 1862. онако небратски оставише, који и најбоље прилике у 1866. на добро народа неупотребише, који вршак своје политичне мудрости налаве у овоме: да слободњачке госте Бугаре из Србије батинама испраћају, на место да народним јунацима на Балкану братску руку пруже; да уједињену омладину Србску из Србије прогоне; па да Србина и усред „слободне“ Србије бичем „ванредног суда“ шибају и ланцима цензуре, чиновничке самоволе и деспотске тираније стежу. Знају браћа с оне стране Дрине, да се такви политичари у Београду само по имену разликују од оних зулумћара, с којима они у Босни посла имају, па ће вазда обшту народну вољу и снагу предпоштовати „политичној мудрости“ готованске неколицине.

Жалосно је заиста, да се још и у данашњој ствари Босне мора имати спора са Београдским политичарима; али шта ћемо им, кад се они својим нечистим саветима истичу и онде, где здрави патриотизам тако очито заповеда, да бар ћуте и неодмажу, кад нису ни за какву озбиљну радњу и мушку помоћ. Кад Турски зулумћари на очи целоме свету злоставе и глобе невини народ, њима непада на ум да то прогласе и само за „неполитично“; а кад се Босна спрема да свету на видику протестује противу неправде и устане за слободу: тада они незадржано хите изрећи суд, да је то не тек „неполитично,“ него и „најнеполитичније.“ Стало им је бајаги до уштеде мука неколицини у Сарајеву; та нек умукну грозни лицемери, који милион рођених душа Србије и васцело младо Србство на муке мељу! Не би ради, веле, да Турци докуче имена слободњака народних; а међутим, они у Србији поименце и немилице подижу хајку противу народних слободњака!

Ко је читао вести о слободњачком одбору у Босни које смо ми донели, зна да тамо ни један Бошњак поименце означен није, нити је иначе ствар представљена онако, како би се ова или она личност, у Сарајеву или ма у којем другом месту Босне, на одговор узети могла. А ако је питање о беди и страдању невиних, то је старо и вечито зло у Турској, зло које је тако овладало и разширило се пре гласа о слободњачком одбору, да после тога гласа само мање, а силније и шире већ неможе бити. Данас ето чујемо, да су главари народни поапшени, не у Сарајеву где Београдски политичари нама кривицу натурити хтедоше, него у Тесину; но баш и да се у самом Сарајеву догодило то, што бива у Тесину: зар се може ослободити од притиска таквих зулумћара какви су у Босни, а да небуде мученичке жртве и јуначке одважности за слободу? *У осталом, јавни* лист неби био то што му име каже, ако истини неби јавно служио; па и „Застави“ се има признати, да само своје чини кад предаје јавности слободњачке вести, које она неизмишља, него јој се са места ради јавности саобштавају. Поље тајних планова и ширења крила по мраку није никад било поље истине и слободе, па неможе и неће бити ни поље „Заставе.“ Свет је био сведоком пропасти наше слободе, сведоком робовања и страдања нашег, па нека је сведоком и наших човечанских усиљавања за ослобођење и народно узвишење.

Цариградски телеграми прете Грчкој, да ће порта прекинути дипломатске одношаје с њом, ако се посланици Кандије приме у народну скупштину у Атини. Као што из Атине пишу, неки посланици народне Грчке скупштине предложиће, или су већ предложили, да се посланици острва уврсте у ред чланова те скупштине. Кандија је на јуначком пољу прогласила своје сједињење са Грчком; значило би непризнати јој право слободног гласа, које је она крвљу својом запечатила, кад би се врата Грчке скупштине затворила пред народним посланицима њеним. Такво непризнање црно би жигосало данашњу скупштину у Атину; да видимо, како ће она појмити достојанство своје и оценити јуначко одушевљење Кандије, од чега толико зависи будућност целог Грчког народа! Они скупштинари у Атини, који су држали са министарством Кум ундуруса, које је сад Булгарисовим замењено, спремају се, да подпомажу предлог за примање посланика Кандије. Утолико тежа одговорност на Булгарисовом министарству, које у данашњој скупштини већину за себе има.

Јован Делијани, брат садањег министра спољашњих послова у Атини, наименован је од краљеве владе за изванредног посланика и опуномоћеног заступника Грчке код порте.

„Вандереру“ пишу из Пиреуса, да „инглески агенти, т. ј. Грци од Инглеза најмљени“, раде, да би Кандија ставила се под заштиту Инглеза, тако да острво под том заштитом има своју народну самоуправу. Вели се, да Инглеска тежи за протекторатом Кандије у свези са војеним успехом у Абисинији. Она несамо да би била рада завладати Црвеним Морем и вратима источне Азије с оне стране, него би још хтела имати станицу у Кандији, која би по времену много важила, и средством које би дошла до кључа пристаништа Саида — овостраног ушћа Суеског канала, и уједно осирурала себи војену основу противу Истока и противу Египатских обала. Да би се таквој грамзивости Инглеске доскочило, привремена влада Кандије похитала је, те је наредила, да се изаберу и пошљу народни посланици у Грчку скупштину, и тиме потврди дело сједињења са Грчком, које је народна скупштина Кандије свечано закључила и прогласила.

„Руская (рукописна) Кореспонденција“, од 27. априла доноси чланак: „Англичани въ Абисинији“, у коме, међу осталим вели: све што се у Абисинији догодило, стоји у тесној свези са Источним питањем, и може имати важна утицаја на судбу Источних Хришћана. Ако би Инглеска, која влада сад острвом Перимом, осигурала своју владу на Абисинској обали, Црвено Море било би колико и Инглеско море — о томе нема сумње — а Суески канал припомогао би намери њеној, да утврди свезу Европе са даљним Истоком, и да за свагда осигура интересе Инглеске на Истоку. Ако би Инглеска постигла ту намеру, би ли она променила своју политику на Истоку? Ми би то желили. Више милиона Хришћана страдају под несносним јармом, само што се Инглеска боји да јој неослаби утицај на Истоку; но када би Инглеска добила нову залогу за свој утицај на Истоку, влада њена морала би увидети, да је опасно издржавати у Турској досадањи ред ствари, за који је искуством доказано да се одржати неможе. Са тог погледа војевања Инглеске у Абисинији могу бити добротворство за Европу; па зато и Руски лист жели, да се Инглеска збиља одрече своје досадање политике на Истоку, и да се придружи политици Русије, по којој би имала извести своју војску од Абисиније, и заузети какву приморску точку која би послужила за достижење оне цели, која је напред изложена. —

Министарство д' Изреиља претрпело је нов удар. У седници народне скупштине у Лондону од 6. (18.) маја закључено је са 217 противу 196 гласова, да се усвоје исправке предлога за реформу у Скотлендској којима је речено министарство противно било. Поражен тако, д' Изреиљи је умолио, да се прекине већање, како би министарство имало времена да расуди о своме положају, после претрљеног удара. У седници скупштине од 7. (19) маја, д' Изреили је изјавио, да се влада решила најодважније одупирати се предлогу Гледстона о Англиганској цркви у Ирландској; што се тиче предлога о реформи у Скотлендској, обећао је, да ће 8. (20) маја саобштити скупштини закључак владе о томе.

По једном телеграму из Берлина од 6. (18) маја, било би поуздано утврђено: да се у јуну или августу састану у Потсдаму (код Берлина) цар Наполеон III. и цар Александар II. са краљем Вилхелмом.

Из Уашингтона телеграфишу, да је у суботу 4. (16) маја сенат республиканског савеза северне Америке изрекао пресуду на тужбу подигнуту противу председника савеза Џонсона. Постављено је питање: је ли председник Џонсон крив по једанајестом чланку речене тужбе, на који се своде сви други чланци њени, и 35 чланова одговорили су да јесте крив, а 19 да није. Али, по Американском уставу иште се, да две трећине гласајућих изреку пресуду, па да ова важи, а почем је мање од две трећине гласова сложило се противу председника, сматра се њихов суд колико пресуда: да Џонсон није крив. Неприступајући гласању о другим чланцима тужбе, сенат је одгодио своје суђење до 14. (26) маја.

Саборска расправа о вероизповедном законском предлогу.

I.

Саборска расправа о законском предлогу у вероизповедним стварима православни Срба.ља и Романа прешла је у горњу кућу, ова је предлог исти усвоила онако, као што га је доња кућа примила, и тако ће исти предлог данас сутра чрез краљ. санкцију добити силу закона.

Колико је важан предмет закона, толико је значајна и занимљива, често и непријатна била расправа о том предмету. У овом листу био ток расправе у изводу саобштен, и можда ће се прилика дати, да се важније беседе Србаља, Романа и сами Мађара у свој обширности саобште — али дух, који је током расправе као таласима кретао, може се сватити само сазнањем или објашњењем положаја, у ком су разне странке у том питању међу собом, и спрам самог предмета стајале.

Што је тај предмет пре „питања о народностима“ на дневни ред сабора изнесен, томе је узрок јамачно политична рачуница Мађара, јер се могло предвидити и сазнати, да ће у једној или другој важнијој точки несагласности међу Србима и Романима бити, па се већ од самог тога очекивало, да ће се добити процеп за клин у „питању о народностима.“ Унапред се говорило о том, с каквом чежњом, и с каквом радозналости Мађари изчекују ову расправу, да се наслађују призором распре међу Србима и Романима. У новембру месецу прошле год. дошло се до споразумлења међу србским и романским саборским заступницима, али онда у предлогу није било помена о материјалним размирицама међу Србима и Романима, није било 8. §. И сад кад је министар са 8-им §. на среду изишао, покушавали су Срби и Романи да се споразуму, но у 8. §. нису се споразумети могли, јер је немогуће било; али је бар то речено било, да се свака странка у обрани свога становишта држи разлога и тона, који неби жестину расправе изазвали, не би повода дали, да Мађари ликују, или још да нам се смеју.

На жалост морамо признати, да се ово последње догодило; први дан обште расправе прошао је без квара; други дан Романи Борлеа и Пап Жига говорише тако подсмешљиво за Србе, да су и Мађаре на смеј изазвали; за овога последњег није ни чудо, био је двапута унијат, двапута православан; био је свештеник и цивил, 1861. г. одлукаш, и после од владе наименовани капетан кев. дистрикта; зна се, у ком је одношају као властник конкордије стајао спрам владе, и сад седи на крајњој десници — знамо дакле, коме је и чему је у атар онаке „беђарске“ речи употребљавао — али да се Борлеа није могао од страсти уздржати, да је шта више комично-увредљивим тоном вређао, па да ни разлику између народа и јерархије није правио, то се неда тако лако опростити. Нећемо да будемо судије у својој ствари, и да испитујемо, је ли у беседама србски заступника од првог дана било изазивања, као што Романи веле — али и ако су гдекоји србски заступници позивали се на повластице срб. народа, и на основу тога бранећи србске исправке местимице можда ствари на среду износили, које без датог повода и изазивања није нужно било пред сабор износити, то су ипак све озбиљним речима, достојним тоном чинили, нису подсмеју повода давали, ни смеј изазвали, и од стране Романа ваљало је истога тона држати се.

Међутим, ствар ублажава, што су незнатнији од Романа суделачи немилог призора били. Солидарност политични интереса неће допустити, да се исти призори у србском и романском народу опетују, тим мање, што је вероисповедна ствар свршена, што ће судови у спорним стварима судити, и што је наде, да ће конгреси и без судова до споразумлења доћи, ако нам правда путевођа буде. Истина, да су неки због те солидарности и у корист слоге у политично-народном питању од србски заступника желили, и очекивали, да они у црквенонародном питању попусте, т. ј. да пристану на изборни суд без више апелације и без редовног поступка — али србски заступници нису стојали према Романима или сабору као пуномоћници, аблегати, или делегати срб. конгреса и народа, нису дакле ни право имали, од законити права народа и обштина попуштати, а друго, одкуд да увек Срби морају бити они, који ће за љубав слоге и преко закона попуштати? Ако се и несложимо суд ће судити, па ту нетреба распре, још мање речи, које политичну слогу компромитовати могу, као што би сабор и без наше увредљиве распре дотични закон донео.

Остављамо такође, да други суде, да ли се са достојанством сабора и са положајем Мађара слаже, да распру међу Србима и Романима као гладијаторску или петловску борбу сматрају, и онда се смеју, кад већином својом као судије изнад обе мањине стоје.

Да пређемо на одношај појединих мађ. странака спрам Србаља и Романа у овом питању.

хитате. А они на Цетињу нека буду људи и браћа, то је тим лакше што су готово сви главнији чинитељи у овоме раздору отишли Богу на истину. Уосталом да имамо право кад велимо: да је црногорска емиграција сама себи опело одпевала чим је тим путем пошла, ево то доказује поступак протопопа Ј. ка Шпадијера; овај се отресао свега злу рада или нерада емиграције црногорске и плате, те је примио подaнство и отишао на своју парохију коју је добијо у Угриновцима у варадинској пуковнији у Срему. Тиме се неизгуби, већ опет постаде верни члан Српског народа; време враћати се стару завичају, ништа му сметати неће. Тако браћо и ви, баш и да неможете натраг, можете настанити се међу нама; а постаћете опет достојни чланови Српскога народа, кад се својом зарадом ранили будете.

Поред Ђорђија ускочише и више других у ћесарију једни можда само с тога, што су род једно с другим, а има и по неки поштени брат који је ни крив ни дужан, кад се великаши помутише и сплетоше морао оставити своје огњиште, јер тако је увек у таким приликама да многи и невини пострада — те ови и најискреније желе својим огњиштама вратити се, а неки ваљда и што су поштоватељи Ђорђијеви, а по неки богами који мораде у Црној гори радом и мотиком ранити се, ускочи само зато да добије плате у ћесарији и да седећи живи и чека. Но није нам намера говорити ко су емегранти црногорски, рад чега је који земљу оставио него кажемо само да је то било ради отимачине о госпоштину, и даје то партизанство за једну личност а не за начело. Шго Данило паде није крива сама ствар Кадићева — знаду за то и они који из Црне Горе готово ништа не понесоше, а сада и у Тршћу и Задру на добит новац дају. Манимо се, дакле, тих прошлих ствари, оставимо их повесници, она ће сваком своје дати, тим пре манимо се прошлих јада, што су сви и главнијн ускоци, ето и Ђорђије отишли богу на истину. Доста је знати: да је љубав отачбини и своме рођеноме народу већ толико у свести свакога човека да издајица домовине као и онај који са туђинштином држи, па ма то и само зато било, да своме народу бољу срећу и будућност приуготови, наилази на отпор, презрење, противљење и гнушавање код свију без разлике, били они прости сурови и неизображени или изображени и то како у својој земљи тако и ван своје земље. Ваља да свето чувство и осећање за ону грудву земље где смо рођени и за онај народ гдесмо узрасли и васпитали се из свих наших дела провире, и да се у сваком нашем предузећу огледа. А они емигранти што из земље од туђина плату примају, треба да знају како се о томе у народу суди.

П. — **Пожун**, 27. априла. Ми Срби овде — искрено буди речено — као да смо за божији леђи. Ћутимо, нико за нас незна; неби ни помислио човек, да је ту какве дружине „Слободе“. Па баш зато, да би „воскреснули“ из тог нашег мртвог стања, рад сам саопштити који редак, који ће сваки орат Србин, и ако не са великом љубопитношћу, а оно бар мало радије прочитати. Рад сам наиме, нашим задругама јавити, шта се с нама бива, да неби помислиле, да нас већ нестаде из кола радника.

Још у почетку ове школске године добисмо с више страна позива од наших дружина, да им изаберемо из наше средине дописчика; но ми, не само да то неучинисмо, но шта више и неодговорисмо им. Е, ово није баш понајлепше; ал шта ћемо! Судба — судба. Тедо смо им јавити да ћемо наш рад јавности предати, пошто нас је толко мало, да нисмо у стању за сваку дружину дописника изабрати, а два „звања“ није се нико рад примити, јер нам је снага и тако слаба, а нужно се трудити, да одговоримо позиву главном дружине, — тедо смо им јавити ко што реко, ал и то би од данас за сутра остављено — па ето, тако дође и крај ове школске године, а ми никако, да одговоримо дужности. Не остаје нам сад дакле друго, до „опроштење“ искати од неше браће, учинити, што давно требасмо.

Почетком септембра број учећих се Срба тако је мален био, да смо још на ту несретну мисо дошли, да ће нам пропасти ова година. Но хвала Богу, друкче би. Лагано се искуписмо на старом месту „Слободином“ свега нас 8, куд нам и стари, изврсни председник г. проф. Лишка позван би. У краткој ал јевгровској беседи поздрави све чланове, опомену их на рад и слогу, на које би „Споменица“ прочитана, што ју лане „Слобода“ својим будућим „потомцима“ остави. За тим се пређе на избор часника. За тајника би изабран Ђуро Мијатовић, за књижничара Ђена Павловић, за благајника Ђока Трифунац.

Од тог доба до сад имала је „Слобода“ 30, седница; од ових 3 ванредне. Има се још две ванредне држати, на којима ће се друштвени послови у ред довести.

Оволико нек је доста засад у име одговора свима дружинама, које нас позваше, да им бирамо дописујуће чланове.

Скорим ће целокупни рад наш штампан бити. Он ће најбоље покасти, дал смо достојни изазвати се српским синовима, и ако не буде изврстан сам — бар ће покасти изкрену вољу и лепу намеру од неколицине.

Овим путем буди речено, да ће обећан рачун, по жељи г. Пачуа јавности предан бити, „да оправда и њега и нас.“

Угарска.

Пешта 6. маја. На данашњем збору горње куће примио се предлог Томчањијев, да се кућа подели на три одсека. За тим се прочита законски предлог и повластница дољно-земске (алфелдске) жељезнице, те се преда одсеку за саобраштај (комуникације). Од стране владе био је на овом збору барон Венкхајм. — Сутра дан био је у истој кући збор, и изабрана су три одбора. За законодавни и државоправни одбор изабрани су: гроф Цираки, владика Леваи, Сеђењи, гроф Апоњи, гроф Бетлен, Томчањи, Кубица; као заменици: барон Венкхајм и бар. Етвеш; за одбор финансијски: гроф Кароји, митрополит Хајналд, барон Сењеи, барон Липтаи, гроф Сапари, гроф Јов. Зичи, гроф Фрањо Зичи; као заменици: гроф Телеки и бар. Сплењи; за одбор саобраштаја (комуникација): гроф Сечењ, гроф Валдштајн, барон Вечеи, Рајнер, Тиса (Лауш), гроф Микеш, и гроф Кароји Стеван; за заменике: барон Мајтењи и барон Герлици. Сутра дан се конституово одбор за саобраштај и почео је вођања о алфелдско фиуманској жељезници. Као куриозум ваља споменути, да је на збору горње куће, о ком је реч, од 700 чланова — који имају право вођења и гласа — било присутних само 46 чланова. Би о томе речи, колико треба чланова да је на збору па да се може учинити одлука. Гроф Мајлат позиваше се на праксу, да је доста 40. Како му драго било, еле једва се и то скупи на реченим збору, пошто се и кућама великаша слало да дођу. Заиста лепо учешће земаљских веледостојника у земаљским пословима!

— Средоточни одбор хонвидски дружина имао је 4. маја о. г. свој збор, на ком је јављено, да Перцел још није предао печат и писмена тих дружина као што је од одбора позван, те је зато одлучено, да се још једном на то позове, па ако не усхте својевољно предати захтеване ствари, да се на то судском власти промора.

= **Нови Сад,** 10. маја. У бр. 36. уредник „Напредка“ под звездицом наводи, како је још у 19. бр. свога листа од 6. марта опоменуо на опасност, која долми у Новом Саду од поплаве прети, кад је оно вар. мерник са градоначелником и екзактором по Тителу „шетао.“ С тим хоће да докаже, како је сад и онда њега само брига и старање за опште добро вароши подстицало, да пише, што је написао. Онда се није за вредно нашло, ништа томе уреднику одговорити, јер шта да се одговара човеку, кои на очиглед целог Новог Сада, где и он живи, пише, да је онда „вода велика преко мере кроз уставу јурила,“ а свакоме је у Новом Саду, кои је иоле о томе разабрао, познато, да ни пред одлазком мерника у Тител, ни за време његовог бавлења у Тителу, ни после тога није ни кап воде кроз уставу процурила, некамоли јурила, но нити је онда ни сад брига за обште добро подстицала тога уредника — други су болови ту. Људи, коима је историја тителског рита од последњег доба позната, знаду, како је у тителској скупштини од 1. марта и следећи дана, на којој је новосадски градоначелник био, осуђен је успех људима, кои у заносу себичности своје неби жалили, што би Шајкаши грдно оштећени, и што но реч тупим ножем заклани били, и какву су улогу „Напредак,“ Шикопарије итд. у том послу играти људи кои то знаду знали су и одкуда оне суве Напредкове, које су већ и кроз „уставу“ јуриле. Не би ни сад ни оволико рекли, да се није уредник „Н.“ на своју лаж од 6. марта и опет позвао и ћутањем нашим наведен био или на мисао да је истину писао, или на то, да и од нас патенат на лажи има. Иначе може уредник „Н.“ уверен бити, да се на његове опомене и савете они ни најмање не обазиру, које „Напредак“ грдити мора, да би живити могао.

Нови Сад 10. маја. Јуче је местни омладински одбор у Новом Саду држао седницу, на којој је вођао како да припомогне извршењу одлука омладинских, и закључио је:

1) да сазове Србе и Србкиње који живе у месту, на јаван разговор и договор о васпитању женскиња, а нарочито сиромашњих девојчица. Да би се дала прилика, да што више њи на састанак доћи могу, одређени су чланови одбора К. Новаковић и Ђ. Поповић, да приреде „село“ које ће се, ако време буде лепо, држати у Футошкој шуми, у идући четвртак (16. маја) по подне, па тај састанак да се посвети разговору и договору о васпитању женскиња.

2) Да сваки члан одбора стара се око уписивања чланова и скупљања прилога у овом месту за просветне цели уједиње омладине.

3) Да чланови одбора К. Новаковић и Ђ. Поповић узму на себе распростирање по месту књига које би им годишњи омладински одбор препоручио, као вредне да се по народу распростру. Од стране одбора умолиће се, да припомогну томе послу и М. Р. Стојковић и Попадић, познати родољуби овдешњи.

4) Најпосле, одбор је закључио, позвати В. Јовановића и А. Хаџића, да узму на себе старање о уређењу јавних предавања у Новом Саду.

НОВИЈЕ.

— „Пестер Лојду“ телеграфишу из Београда 7. (19) маја: „кнез намерава издати закон који свима странцима што стоје сасвим под Србским законима и под Србским судовима, даје право, да прибављају непокретна добра.“

ИЗЈАВА.

Штампар „Вршачке Куле“ г. Јован Едв. Кирхнер, одустао је на пречац од даљег печатања листа без сваког законом прописаног одказа и тиме је међусобно постојећи уговор, својом самовољом на нашу штету порушио.

Ми смо се због ове самовоље гов. Јована Едв. Кирхнера, местној полицајној власти тужили и пошто је утицај *ове без сваког успеха остао, то смо* принуђени редовни судски пут противу Кирхнера наступити.

Ко наше данашње Вршачке грађанске околности познаје, тај ће потпуно овај чин нашега штампара г. Јована Е. Кирхнера разумети; ко их пак непознаје, тог упућујемо нека се — ако му је воља — о истима из досадашњих бројева „Вршачке Куле“ извести.

Горње као и околност та, што код нас у Вршцу (на жалост) друге печатње нема, узрок је: да „Вршачка Кула“ неможе даље излазити, све донде, док се околности неизмену или док се каква друга печатња у Вршцу неподигне, те тако даљем монолипосању г. Јована Едв. Кирхнера за будуће на пут стане.

Ово је наше зло а Срби Вршчани, ваљда ће и овоме злу за кратко време лека наћи. Ми се бар уздамо.

Оволико разумевања ради.

ГГ. Предбројиике који су на „Вршачку Кулу“ на дуже предплатили, умољавамо да са својим сувишком разположити изволе. Ону пак господу који нам што за предплату или огласе дугују, молимо да свој рачун што пре подмире, а подмирити се може како код овог уредништва у болничкој улици кућни бр. 1886 тако и код г. Ђоке Деметровића у Анђелковићевој кући на пијаци.

У осталом наше усрдно поздравље до опет виђења.

У Вршцу, 27. априла 1868.

Уредништво „Вршачке Куле.“

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ.

Његова пресветлост господин велики жупан *сремски Светозар* пл. Кушевић од Блацкога, изволио је приложити светосавском манастиру Кувеждину, два, сваки са три свеће сребрна свећњака велика, у вредности од 120 форинти текућа новца.

На овом добровољном подарку смирено братство приносиће и приноси у храму божијем богу жертву, за здравље ктитора и приложника, а за упокој душе умрли који су таког ревностног Србина и цркви својој привржених сина родили.

Зато му од стране смиреног игумена и братства буди пред целим Србским светом јавна боагодарност.

У манастиру Кувеждину други дан Ускрса 1868.

Савва Стојчевић,
игуман са братством.

Промесе за извлачење 2. **Јуна** 1868.

Главни добитак 250,000 фр.

по 2 фор. и 50 нов. жиг, — на 10 комада 1 комад бадава код

Вишње и Дајча

менична радња у дунавској улици бр. 18—19 у Новом Саду.

☞ Налози са стране уз припослане новце тачно се извршују.

Молимо ону гг. предплатнике који су нам што у име предплате за овај лист остали дужни, да плате дуг најдаље у месецу мају о. г., јер иначе бићемо приморани обуставити лист свакоме без разлике, који за то време не плати, а од 1. јуна ов. г. штампаћемо само онолико бројева колико буде за то време плаћено. За коју господу дакле не буде доцнијих бројева, нека нам не замере.

У Новом Саду 1. маја 1868.

Уредништво.

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

Цена рани у Новом Саду 11. маја. 85 фун. жито 5 ф., 79 фун. средње 4 ф. 26 н., 76 фун. наполица 3 ф. 46 н., 74 фун. средња 3 ф. 20 нов., 68 фун. јечам 1 ф. 73 н., 44 фун. зоб 1 ф. 13 н., 64 фун. кукуруза 2 ф. 26 н.

Дунав 20″ 2′ стои.

⊙ Пешта 8. маја. Радња на овд. тржишту почиње нешто живља бивати, услед повољнијих извештаја са страних тржишта. Јуче је продано: пшенице 15—20,000 в., по 4 ф. 35 н. до 6 ф.; — ражи 12—15,000 в. по 3 ф. 15—30 н.; — јечма 3100 в. по 1 ф. 55 н. до 2 ф. 10 н.

Ж. П. Сисак 5. маја. Ове недеље продато је 6000 в. пшенице 86 фун. 6 фр. 50—80 н., 2000 в. средње жито 4 ф. 50—70 н., 1000 в. наполице 4 ф. 32,000 в. кукуруза 2 ф. 95 н. до 3 ф., 5000 в. кукуруза босанског 2 ф. 70—75 н. 10,000 в. зоби банат. 46—48 фун. 1 фр. 75—81 н., 3000 в. зоби босанске 1 ф. 53—59 н. Време лепо. Вода за пловидбу добра.

Ценовник Пештанске берзе од 9. маја.

	фун.		Пожунац
Пшеница банатска нова	86—87	ф. 5 40	5.75
„ потиска	86—87	ф. 5.40	5.75
„ „	88—89	ф. 5.45	—5.95
„ пештанска	84 86	ф. 4 90	—5 50
Наполица	81—82	ф. .—	.—
Раж	78—80	ф. 3 25	—3.55
Јечам пиварски	68—70	ф. 2.25	2.50
„ за храну	65—68	ф. 2.—	—2.20
Зоб,	44—46	ф. 1.53	—1.58
Кукуруз банат. стари		ф.	.— —
Проја		ф. 3.—	—3.10
Репица кол.		ф.	—5.75—6
„ банат.		ф. 5.60	—5.80
Пасуљ		ф. 5.75	— .80

Курс бечке берзе.

Акције народне банке	699
5% металик	—55 80
Зајам народни	—62 10
Дукати	— 5 56
Аустриско сребро	—.— 114 85

РЕД ВОЗИДБЕ ПАРОБРОДА НА ДУНАВУ:

Из НОВОГ САДА у ПЕШТУ: недељом, понедељником, уторником, средом, четвртком и суботом после поноћи.

Из ПЕШТЕ у НОВИ САД и ЗЕМУН: недељом, понедељником, уторником, средом, петком и суботом у 6 сати у јутру.

Из ПЕШТЕ у ОРШАВУ: средом у 6 сати у јутру.

Из НОВОГ САДА у ЗЕМУН: недељом, понедељником, утортиком, средом и суботом у 8 сати у јутру.

Из НОВОГ САДА У ОРШАВУ: ноћу између среде и четвртка у 1 сат после поноћи.

Из ЗЕМУНА у ОРШАВУ: четвртком пре подне.

Из ОРШАВЕ у ГАЛАЦ: петком у подне.

Из ГАЛЦА у ОРШАВУ и ПЕШТУ: понедељником рано.

Из ОРШАВЕ у ЗЕМУН, НОВИ САД и ПЕШТУ: петком у зору.

Из ЗЕМУНА у НОВИ САД и ПЕШТУ: недељом, понедељником, уторником, средом, петком и суботом у 6 сати у вече.

Из БАЗЈАША у ЗЕМУН: петком по подне.

Из ЗЕМУНА у СИСАК: четвртком пре подне, по долазку пароброда из Пеште.

Из СИСКА У ЗЕМУН: понедељником рано.

Из ПЕШТЕ у ЂУР: сваки дан у 7 сати у јутру и 6 сати у вече.

Из ЂУРА у ПЕШТУ: сваки дан у 7 сати у јутру и са Бечком лађом око 1 с. по подне.

Возење по гвозденом путу

итни возови (Eilzüge)

Из Пеште у Беч	Из Беча у Пешту
Сваки дан: полазисе у 7 сах. 34 мин. у јутру; долази у Беч 1 с. 50 мин. по подне.	Сваки дан: полазисе у 2 сах. 30 м. по подне; долази у Пешту у 9 и 15 м. у вече.

Обични возови:

Из Беча у Базјаш

	сах. мин.		сах. мин.
Полази се из Беча у	7—45	у јутру	8 сати у вече
„ из Пожуна у	10—24	„	10—51 „
Долази се у Пешту у	4—36	по подне	5—39 у јутру
Полази се из Пеште у	5—19	„	6—31 „
„ из Сегедина у	12—12	ноћу	2—55 по подне
„ из Темишвара у	3—55	рано	7—47 у вече
Долази се у Базјаш у	9—10	пре подне	(До Јасеновца)

ОГЛАСИ.

Стециште.

Од стране сл. сремске жупаније да је свима оним који се тицало буде на знање да је место примаље, с којим је годишња плата од 100 ф. а. вр. скопчана у срезу Ердевичком упражњено, и да се стециште за то место овим отвара, да сви они који би то место получити желили своју сведочбама сврху положеног испита примаље провиђену молбу пресветлом господину великом жупану сл. ове жупаније до 18. (30) маја т. г. поднети имаду.

Дано од административног одбора држаног у Вуковару 4. (16) марта 1868.

Административни одбор славне Сремске жупаније.

65—2-3

Пештански осигуравајући завод

прима

осигуравање против туче са ујамченом подпуном накнадом штете,

и одпушта од досадашње цене премија за пићу, сваковрстну рану и репицу

Десет процената

кои ће се одма при прорачуну премија одбити.

Подписата главна агенција препоручује се п. пољоделској публици ради осигурања против туче и за овогодишњу сезону, надајући се, да ће је покрај горепоменутих олакшица са доста млогобројним налозима почаствовати.

У Новом Саду 3. маја 1868.

Главна агенција за Нови Сад пештанског осигуравајућег завода.

66—1-10 **Стеван Адамовић.**

Оглас.

У мојој спецерајској трговини потребујем два добра спомоћника који србски, немачки и мађарски говоре а и добру препоруку показати могу нека се писмено мени пријаве.

62—3-3 Љ. Стефановић.
У Новом Саду.

ОБЈАВА.

Овим јављам поштованој публици, да сам се у Панчеву настанио, и да у Деспинићевој кући на малој пијаци станујем.

Посете болника примам пре подне од 11 до 1 сата; а после подне од 3—4 сата; примам нарочито оне, који од болести очију и ушију пате.

У Панчеву 17. априла 1868.

61—3-3 Др. Љубомир Ненадовић.

Оглас.

У трговини робе на риф, „код златне диње“, потребна су два практиканта или шегрта. Родитељи који би вољу имали своје синове на трговину дати, нека се на подписаног обрате.

У Новом Саду 5. (19.) априла 1868.

Лаза Вуков
63—2-3 „код златне диње.“

Одговоран уредник и издавалац др. Стеван Павловић.

Платонова штампарија у Новом Саду 1868.